

SUURIA MUINAISIA AURAJOEN SYVYYKSISTÄ

Spekulatiivinen Turku -kilpailun palkintojenjako

Pasi Karppanen

Turun yliopiston tieteiskulttuurikabinetti ry:n ja Turun sarjakuvakerho ry:n järjestämän Spekulaatiivinen Turku -kirjoituskilpailun tekstisarjan palkinnot jaettiin Terrakoti-toimistolla Turussa järjestetyssä tilaisuudessa 12.4.2015. Kisa keräsi kiitettävän kirjavan sadon.

Ensimmäistä kertaa järjestettyyn kilpailuun saapui 37 novellia ja yksi sarjakuva. Esiraati, johon kuuluivat **Jenni Hirvonen, Pasi Karppanen** ja **Anna Mattila** valitsi jatkoon yhdeksän tekstiä, joista **Magdalena Hain**, Pasi Karppasen ja **Leila Paanasen** muodostama tuomaristo valitsi voittajat.

Koska valtaosa palkittavista kirjoittajista oli paikallisia kykyjä, päätettiin kilpailun palkinnot jakaa omassa juhlallisessa tilaisuudessaan Terrakoti-toimistolla. Tätä aiemmin Terrakodilla ei ollutkaan vastaavaa nähty.

Tilaisuuden alku suoritettiin alun perin aiottua nopeammalla kaavalla johtuen Terrakodin naapurissa järjestetyistä **Sohon torwet** -soittokunnan harjoituksista. Jakoseremonia saatiinkin suoritettua kunnialla harjoitusten lyhyen tauon aikana.

Lausuttuaan tervetuliaissanat kilpailun sihteeri **Taru Hyvönen** kertoi yleisiä huomioita kisan sadosta. Tämän jälkeen seurasi palkintodiplomien jako ja

kirjoittajat kutsuttiin yksitellen yleisön eteen juhlallista yhteiskuvaa varten.

Hyvönen niin ikään mainitsi, että koska finalisteja oli kisassa niin vähän, oli tuomaristo päättänyt palkita kaikki finalistit vähintään kunniamaininnalla ja kirjapalkinnolla. Kukaan ei siis joutunut poistumaan tilaisuudesta tyhjin käsin.

Jakotilaisuuden virallisen osuuden jälkeen seurasi varsin lämminhenkinen kahvihetki, jonka kuлуessa sijoittuneet kertoivat novelliensa synnystä ja niiden taustoista. Sohon torvien tarjotessa tilaisuuteen taustamusiikin.

Keskustelun aikana kävi ilmi syy sille, miksi moni sijoittunut, hyvän idean omannut novelli tuntui lopetuksensa osalta hätäiseltä. Useampikin teksti oli nimittäin saatu loppuun täpärästi ennen deadlinea uudenvuodenaattona. Monet teksteistä vaativatkin hiomista ennen niiden julkaisua kisan sadosta koottavassa antologiassa.

Kultaa ja kunniaa

Ensimmäiselle sijalle tuomaristo päätti varsin yksimielisesti nostaa **Maarit Leijonin** tekstin **Kirous**. Kyseessä on kielellisesti hiottu ja yksityiskohdiltaan uskottava, keskiaikaiseen Turkuun sijoittuva tarina kahden erilaisen naisen kohtaamisesta. Maailma ja juoni kulkevat Hamelnin pillipiiparin tarinan uudesta kertovassa novellissa käsi kädessä ja luovat taitavan kudelman, joka pitää lukijan otteessaan viimeisille riveille asti.

Toiseksi kilpailussa sijoittui **Henna Sinisalon** novelli **Viides tiedekunta**. Niin ikään historiallista spekulatiivista fiktiota edustava novelli yhdistää 1700-luvun Turun yliopistomaailman ja salaisen kultin kuvauksen saumattomaksi kokonaisuudeksi, jonka tarina ja ihmiskuva ei ole vailla synkkiä, waltarimaisia sävyjä.

Kolmannen sijan tuomaristo päätti novellien tavastakisyuden vuoksi jakaa kolmen novellin kesken.

Tiina Laineen novelli **Tajunnan avaruus** edus-

taa scifiä, joka oli kisassa selkeässä vähemmistössä. Postapokalyptisen oloisesta Turusta liikkeelle lähtevä novelli kertoo uskottavan tarinan tuntemamme yhteiskunnan murenemisestä. Hyvin rakennetun tarinan vahvuuksia ovat omaperäinen sf-idea sekä lopun jättäminen hienovaraisella tavalla auki.

Merja Leppälahden novellin **Vanha muistikirja** nousi perusideansa osalta monen esiraatilaisen ja tuomarin suosikiksi. Kertojan sedän jäämistöstä löytyneiden outojen päiväkirjamerkintöjen varaan rakennettu tarina antaa "Turun tautina" tunnetulle aikakaudelle uuden, hämmentävän loogisen ja lohdullisen selityksen, jonka lukija hyväksyy helposti, jopa mielellään.

Shimo Suntilan Matoparkki tarttuu niin ikään monelle turkulaiselle tuttuun aiheeseen. Kisassa yleisiä lovecraftilaisia sävyjä käsitellään tekstissä ironinen pilke silmäkulmassa ja etenkin lajityypin suomalaisen historian hyvin tuntien. Turku-kuvaukseltaan teksti on vahva ja sarjassaan yksi kilpailun onnistuneimpia.



© Anna Mattila

Spekulatiivinen Turku -kilpailun sijoittuneita ja toimitsijoita juhlallisessa yhteiskuvassa. Kuvassa vasemmalta lukien tuomari Pasi Karppanen, Sanna-Liisa Asikainen, Suvi Kauppila, Frida Maria Pessi, Olli Lönnberg, Maarit Leijon, Tiina Laine, Henna Sinisalo, Shimo Suntila, kilpailun sihteeri Taru Hyvönen ja tuomari Magdalena Hai.

Tämän lisäksi kilpailussa palkittiin kunniamainin-
noin neljä finalistia.

Sanna-Liisa Asikaisen *Aurajoen syvyyksistä* on turkulaisille tuttuun jokirantaan ja sen ympäristöön sijoittuva ylluonnollinen murhamysteeri. Niin elokuvan *Dogma* kuin *Supernatural*-televisiosarjankin mieleen tuovia sävyjä sisältävä novelliin vahvuuksia on tarkka ympäristön kuvaus, ja joenvarrtta tutkiskellaan tekstissä antaumuksella.

Suvi Kauppilan *Aurajoen lautturi* puolestaan käyttää tuttua vesielementtiä toisella tavoin hyväksi ja on orfeusmainen matka kuoleman rajan yli. Teksti on harvoja kisassa nähtyjä *Neverwhere*-tyyppisiä kurkistuksia ”salattuun” Turkuun, ja myös sen paikallisuus on rikasta sekä oivaltavaa.

Olli Lönnbergin *Sanoja sodasta selviytyneille* sen sijaan edustaa kisassa yleistä tarinatyyppeä, jossa tapahtumapaikkana on tuhon jälkeinen ja muutoksia kokenut kotikaupunkimme. Raunioituneeseen kaupunkiin saapuu menneisyyden haamujen piinaama kulkija, joka tutun tarinaperinteen mukaisesti alkaa laittaa sen voimasuhteita uusiksi.

Frida Maria Pessin novellissa ***Vapaan Turun puolesta*** kertoja on salaperäinen Beata. Suuria muutoksia kokenut Turku esitellään lukijalle hänen silmiensä kautta, ja myös tämän tekstin vahvuuksia on yksityiskohtien rikkaus.

Sarjakuvasarjassa kisan järjestäjät päättivät lisäksi palkita **Janne ja Johnny Ramstedtin** sarjakuvan ***Mitä pelkää*** kunniamaininnalla.

Sijoittuneista ensimmäiselle sijalle kohonnut sai palkinnoksi 150 euroa, toiseksi sijoittunut 100 euroa ja jaetulle kolmannelle sijalle päässeet kukin 50 euroa. Kunniamainitut palkittiin *Osuuskumma*-kustantamon lahjoittamin kirjapalkinnoin. Myös Turun yliopiston ylioppilaskunnan kilpailulle myöntämä 200 euron tuki auttoi kilpailun järjestämistä merkittävästi.

Teemoja ja luonnehdintoja

Kisatekstejä kokonaisuutena tarkastellessa merkille pantavaa on, että scifi oli tällä kertaa vähemmistössä, jopa siinä määrin, että teksteistä sitä edusti vain kourallinen. Suurin osa teksteistä olikin eriasteista urbaania fantasiaa, uuskummaa tai suoranaista kauhua. Tähän ovat saattaneet toisaalta ohjata myös kisakutsun sanavalinnat.

Siinä missä Tutkan edellisessä *Ajan poluilla* -kilpailussa, jossa haettiin Suomen historian käännekohtia lähtökohtanaan käyttäviä vaihtoehtohistorianovelleja, toistuvien tarinatyyppeä oli erilaiset ”neukkudystopiat”, tällä kertaa sellaiseksi muodostuivat lovecraftilaisia sävyjä sisältävät tekstit. Tämä johti siihen,

että ne söivät suuressa määrin toistensa tehoa.

Valloillaan olevista suurista muinaisista ei siis teksteissä ollut pulaa, mutta muuten esiraati ja tuomaristo jäivät kaipaamaan laajempaa kirjoa ylluonnollisia olentoja tai monipuolisempaa kansanperinteen hyödyntämistä.

Turun historiaa hyödynnettiin teksteissä jonkin verran, mutta ei läheskään niin paljon kuin olisi voinut olettaa. Kaupungin historiaa tutkiskeltiin teksteissä valitettavan kapeasta näkökulmasta ja ohuesti. Mielenkiintoista tässä mielessä on, että sijoittuneiden kärkeen nousi parikin nimenomaan historialliseen Turkuun sijoittuvaa tekstiä.

Kiintoisaa kyllä, monessa tekstissä myös arkkitehtuuri nousi keskiöön. Pahuus saattoi olla sitoutunut rakennuksiin tai arkkitehtuurilla olla tarinassa muu oleellinen tehtävä. Erilaisia dystopia-Turkuun sijoituvia tekstejä, joissa tapahtumapaikkana oli sodan runtelema tai jonkinlaisen tuhon jälkeinen Turku oli jonkin verran.

Edellä mainitut, erilaiset *Neverwhere*-tyyppiset ”Salattu Turku”-kuvaukset olivat kisassa vähemmistössä ja aikamatkailutarinat puuttuivat oikeastaan kokonaan, mitä voi pitää yllättävänä. Myöskään vaihtoehtohistoriatarinoita ei mukana ollut.

Jossain määrin yllätyksellisenä voi pitää myös tekstien pituutta. Novaan tottuneen odottamia alle viiden sivun tekstejä mukana oli vain jokunen.

Mukana olevat teemat, aiheet ja ympäristöt olivat loppujen lopuksi varsin odotettuja. Aurajoki oli teksteissä hyvin edustettuna, samoin Ylioppilaskylä. Finalistien joukkoon Yo-kylään sijoittuvia tekstejä ei kuitenkaan päässyt.

Vesiaihe oli näkyvästi läsnä myös muuten, ja etenkin maan alla möyrittiin ahkerasti. Tähän ovat saattaneet johdattaa kisakutsun sanavalinnat. Merkille pantavaa on joka tapauksessa se, että Toriparkkiin ainakin epäsuorasti viittasi neljännes teksteistä.

Seikka, johon moni muuten ansiokas teksti saattoi kompastua, oli Turku-yhteyden ohaus. Useassa tapauksessa yhteys saattoi jäädä muutamaa kadunnimeen. Esiraati ja tuomaristo pyrkivätkin nostamaan kärkisijoille ennen kaikkea novelleja, joiden Turku-kuvaus oli kyllin vahva. Parhaissa teksteissä paikallinen uskottavuus, hyvä idea ja koossa pysyvä tarina muodostivat saumattoman ja mieltä kutkuttavan kokonaisuuden.

Toisaalta teksteissä oli paljon juuri sitä mitä kisassa oli lähdetty hakemaan, ja teksteissä parhaimmillaan ollut paikallisväri viehätti niin esiraatia kuin tuomaristoakin suuresti. Vaikka sato ei siis kokonaisuutena ollutkaan niin laaja tai vahva kuin olisi saattanut toivoa, voi kilpailun järjestämisen sanoa ehdottomasti kannattaneen.

